

УДК 378:316.4/.6-051]:005.42

DOI <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2026-1.08>

Світлана КАЛАУР

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
svitlanakalaur@gmail.com
ORCID: 0000-0001-8099-9392

Ольга СОРОКА

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Sorokaolga175@gmail.com
ORCID: 0000-0003-1483-8974

Галина ЛЕЩУК

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
h.v.leshchuk@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0017-9464

СИНЕРГІЯ ПРАКСЕОЛОГІЧНОГО І АКМЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДІВ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ КОМАНДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ТА СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Анотація. У дослідженні зосереджено головну увагу на доцільності формування в майбутніх фахівців соціономічного профілю командної взаємодії та налагодження соціального партнерства. Командну взаємодію розглядаємо як спільну виважену діяльність, що передбачає єдину мету, координовану взаємодію усіх учасників. **Мета статті** – теоретично обґрунтувати вагомість та розкрити потенціал, який можна отримати від синергії праксеологічного й акмеологічного підходів як ефективних чинників у професійній підготовці майбутніх фахівців, що працюватимуть у соціономічній сфері, з метою розвитку в них командної взаємодії та налагодження соціального партнерства під час розв'язування конфліктних ситуацій у майбутній професійній діяльності. **Методи:** для досягнення мети використано аналіз і синтез науково-педагогічної, психолого-педагогічної та соціально-педагогічної літератури, а також проаналізовано публікації з менеджменту, здійснено методологічний індуктивно-дедуктивний аналіз потенціалу акмеологічного та праксеологічного підходів і визначено спектр інтерактивних технологій, які позитивно впливають на формування командної взаємодії та налагодження соціального партнерства. **Результати.** З'ясовано, що у фаховій підготовці майбутніх психологів, соціальних працівників та менеджерів акмеологічний підхід у контексті командної взаємодії спрямований на формування ціннісного ставлення до спільної діяльності, готовності до налагодження партнерства, допомагає розвивати такі особистісні риси та якості, як толерантність, емпатія та взаємоповага. Практиологічний підхід дає можливість здобувачам освіти усвідомити структуру командної діяльності, чітко зрозуміти особливості розподілу ролей і функцій, самостійно дослідити механізми прийняття колективних рішень та відповідальності за їх реалізацію. **Висновки.** Синергія акмеологічного та праксеологічного підходів у підготовці майбутніх фахівців соціальних професій до налагодження командної взаємодії створює методологічне підґрунтя для формування професійно зрілої, компетентної та соціально відповідальної особистості. У методичному контексті для формування командної

взаємодії та налагодження соціального партнерства великий позитив мають інтерактивні технології навчання: соціально-психологічний тренінг, метод «мозкової атаки», ділові ігри та групове консультування.

Ключові слова: професійна підготовка, соціальне партнерство, командна взаємодія, інтерактивні технології, здобувачі освіти соціономічного профілю, майбутні менеджери, майбутні соціальні працівники та психологи, методологія, акмеологічний підхід, прaxeологічний підхід.

Svitlana KALAU

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor at the Department of Social Work and Social Pedagogy,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
svitlanakalaur@gmail.com
ORCID: 0000-0001-8099-9392

Olga SOROKA

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Head of the Department of Social Work and Social Pedagogy,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
Sorokaolga175@gmail.com
ORCID: 0000-0003-1483-8974

Halyna LESHCHUK

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Social Work and Social Pedagogy,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
h.v.leshchuk@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0017-9464

**SYNERGY OF PRAXEOLOGICAL AND ACMEOLOGICAL APPROACHES DURING
THE FORMATION OF TEAM INTERACTION AND SOCIAL PARTNERSHIP
IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS
IN A SOCIONOMIC PROFILE**

Abstract. The study focuses on the feasibility of forming team interaction and establishing social partnership in future specialists in a socio-economic profile. We consider team interaction as a joint balanced activity that involves a single goal, coordinated interaction of all participants. The **purpose of the article** is to theoretically substantiate the importance and reveal the potential that can be obtained from the synergy of praxeological and acmeological approaches as effective factors in the professional training of future specialists who will work in the socio-economic sphere in order to develop their team interaction and establish social partnership when resolving conflict situations in their future professional activities.

Methods: to achieve the goal, an analysis and synthesis of scientific and pedagogical, psychological and pedagogical and socio-pedagogical literature was used, as well as publications on management were analyzed, a methodological inductive-deductive analysis of the potential of acmeological and praxeological approaches was carried out and a range of interactive technologies that positively affect the formation of team interaction and the establishment of social partnership was identified. **Results.** It was found that in the professional training of future psychologists, social workers and managers, the acmeological approach in the context of team interaction is aimed at forming a value-based attitude to joint activities, readiness to establish a partnership, helps to develop such personal traits and qualities as tolerance, empathy and mutual respect. The praxeological approach allows students to understand the structure of team activity, clearly understand the features of the distribution of roles and functions, independently explore the mechanisms of collective decision-making and responsibility for their implementation. **Conclusions.** The synergy of the acmeological and praxeological approaches during the formation of team interaction of future specialists in social professions creates a methodological basis for the development of a professionally mature, competent and socially responsible personality. In the methodological context, for the formation of team interaction and the establishment of social partnership such interactive learning technologies as socio-psychological training, the “brainstorming” method, business games and group counseling have a great positive effect.

Key words: professional training, social partnership, team interaction, interactive technologies, socio-economic profile education seekers, future managers, future social workers, methodology, acmeological approach, praxeological approach.

Постановка проблеми. Нині українська держава переживає доволі складний період, пов'язаний із тривалою російсько-українською війною. У час суттєвих військових викликів осторонь не має бути освіта, навпаки, науково-педагогічним працівникам доцільно підвищити якість освітнього процесу майбутніх фахівців на основі впровадження прогресивних методологічних змін. Вважаємо, що на роботу в соціономічну сферу мають прийти кваліфіковані фахівці-менеджери, які вміють формувати команду, налагоджувати соціальне партнерство та якісно й ефективно розв'язувати особистісно-професійні конфлікти. Без таких теоретичних знань, сформованих практичних умінь майбутні соціальні працівники, практичні психологи та менеджери не зможуть ефективно надавати якісні послуги своїм клієнтам.

Аналіз джерел та останніх досліджень. Наголосимо, що в сучасних напрацюваннях українських учених є інформація теоретико-методологічного характеру, яка стосується питань налагодження ефективної командної взаємодії. Зокрема, цінним у методологічному контексті вважаємо дисертаційні роботи Д. Корольова [6] і О. Шерстюка [13]. До прикладу, у дисертації Д. Корольова [6] представлено доволі креативний практичний інструментарій, за допомогою якого майбутній менеджер отримує реальну можливість ефективно формувати команду, а дисертація О. Шерстюка [13] зосереджена на створенні перспективної моделі налагодження ефективної командної поведінки в організації, яка базується на цілеспрямованому використанні проєктного менеджменту та спрямована на налагодження рольової взаємодії між усіма учасниками команди. Цінним у методологічній площині вважаємо дисертаційне дослідження Н. Косенко [7], де зосереджена увага на вивченні потенціалу особистісно-орієнтованого підходу для формування команди проєкту.

Важливими для нас є напрацювання О. Бартош [1], В. Карпова [5], Л. Романовської [8] та В. Савіцької [9], які стосуються обґрунтування теоретико-методологічної цінності праксеологічного підходу як основи для вдосконалення фахової підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери. В основу нашої публікації покладено публікації С. Калаур [4],

Н. Чернухи [11] та В. Швидкого [12], які розкривають теоретичні можливості та практичні механізми використання акмеологічного підходу для досягнення акме та професійної зрілості майбутніх фахівців соціономічних професій. Наукові доробки М. Яцури [14; 15] доволі ґрунтовно висвітлюють перспективи використання акмеологічного підходу в професійній підготовці майбутніх менеджерів, а в публікації В. Борисенка [2] проаналізовано праксеологічний підхід як визначальний чинник у формуванні професіоналізму менеджерів.

Однак варто відзначити, що представлені наукові дослідження лише опосередковано розкривають питання методології щодо запровадження в освітній процес синергії акмеологічного та праксеологічного підходів, а також не повною мірою розкривають їх потенціал під час формування у здобувачів освіти спеціальностей С4 «Психологія», Д3 «Менеджмент», І 10 «Соціальна робота» та консультування командної взаємодії, а також налагодження соціального партнерства. Саме ці аспекти спонукали нас до аналізу цієї проблематики.

Мета статті – теоретично обґрунтувати вагомість та розкрити потенціал, який можна отримати від синергії праксеологічного й акмеологічного підходів як ефективних чинників у професійній підготовці майбутніх фахівців, що працюватимуть у соціономічній сфері, з метою розвитку у них командної взаємодії та налагодження соціального партнерства під час розв'язування конфліктних ситуацій у майбутній професійній діяльності.

Виклад основного матеріалу. Високий рівень залучення майбутніх фахівців соціономічного профілю до командної взаємодії сприяє налагодженню дружньої співпраці, гнучкості, підвищує рівень адаптації до майбутньої професійної діяльності, а також має суттєвий позитивний вплив на створення сприятливої психологічної атмосфери для командної діяльності. Узагальнюючи літературні джерела [6; 7; 13], можемо стверджувати, що під терміном «команда» розуміємо певну групу працівників, які прагнуть ефективно і якісно досягнути спільну мету й при цьому постійно взаємодіють і координують свої спільні зусилля. Тобто із цієї позиції команду розглядаємо як групу односторонців, що реалізує своє

власне завдання, яке як збігається, так і не збігається із цілями тієї організаційної структури, у рамках якої офіційно функціонує.

З методичного погляду відзначимо, що «командна взаємодія» передбачає спільну виважену діяльність, що «ґрунтується на наявності єдиної мети, координованій взаємодії учасників та отриманні колективного результату, до якого кожен робить свій внесок. Це складний творчий процес, що вимагає потужних інтелектуальних зусиль» [15, с. 70]. Причому в нашому баченні командна взаємодія має бути націленою на налагодження належного психологічного мікроклімату на робочому місці та формування ефективної партнерської взаємодії усіх членів команди. Потрібно цілеспрямовано здійснювати соціально-психологічний супровід командоутворення та системно працювати над формуванням командної взаємодії. Така діяльність передбачає систему формувальних та підтримувальних видів соціально-психологічної, соціокультурної та іншої діяльності, що спрямована на налагодження ефективних відносин, які забезпечують задоволення основних потреб усіх членів команди та мають на меті успішне функціонування команди загалом.

З практичного погляду можемо наголосити, що діяльність передбачає як теоретичні знання з командного будівництва, так і акцент на формуванні необхідних у командоутворенні вмій і навичок. Ідеться про навички та вміння у бізнес-консультуванні (діагностування, ведення ділових переговорів), підтримці міжособистісних контактів (довіра, управління, сприйняття), презентаціях своєї команди (зв'язки з громадськістю та підготовка доповідей). Вважаємо, що командне будівництво охоплює послідовність дій, які дають змогу членам команди сконцентруватися на найважливіших проблемах. Консультанти спонукають співробітників до вивчення нових можливостей реалізації їх командних ролей, запроваджують методи групових дискусій та прийняття рішень, використовують владні повноваження для налагодження ефективної комунікації під час командної взаємодії.

Вважаємо, що якісну командну взаємодію можна ефективно формувати під час навчання у ЗВО на основі системного впровадження в освітній процес професійної підготовки

здобувачів соціономічного профілю акмеологічного та праксеологічного підходів. Вважаємо, що синергія цих підходів обумовить використанні інтерактивних технологій та суттєво підвищить якість освітнього процесу. Обґрунтуємо свою позицію. Насамперед наголосимо на тому, що сучасні умови професійної діяльності фахівців соціономічних професій (соціального працівника, психолога та менеджера) характеризуються суттєвим зростанням складності тих соціальних проблем, які потрібно вирішити, а також міждисциплінарним характером фахових завдань. Майбутні фахівці за родом своєї трудової діяльності матимуть за професійну необхідність налагоджувати постійну взаємодію з представниками різних професійних груп. За таких умов ефективність професійної роботи залежить від сформованості практичних умінь і навичок налагоджувати ефективну командну взаємодію як зі своїми колегами чи партнерами, так і з клієнтами. Саме тому у фаховій підготовці майбутніх фахівців соціономічних професій актуалізується потреба в системному використанні методологічних підходів, які б забезпечували поєднання особистісного розвитку та результативної професійної діяльності. До найбільш ефективних підходів належать акмеологічний і праксеологічний, а їхня синергія створює ґрунтовну основу для формування здатності до налагодження командної взаємодії, формує конфліктологічну культуру, що допомагає організувати діяльність на основі соціального партнерства.

На основі узагальнення публікацій науковців [4; 11; 12; 14] можемо відповідально констатувати, що акмеологічний підхід у професійній підготовці майбутніх фахівців соціономічної сфери орієнтований на досягнення здобувачами освіти особистісної та професійної зрілості, має позитивний вплив на розвиток суб'єктності, допомагає здійснювати самореалізацію та усвідомлювати відповідальність за результати майбутньої фахової діяльності. До прикладу, у статті М. Яцури доведено, що акмеологічний підхід зорієнтований на розкриття цілісності об'єкта та забезпечує чіткий аналіз механізмів формування «акме» в конкретному виді діяльності з урахуванням особистісної обумовленості та чіткого виявлення різноманітних типів зв'язків, які

існують, і зведення їх у єдину теоретико-методичну картину [14, с. 239].

Наголосимо, що в контексті командної взаємодії акмеологічний підхід спрямований на формування ціннісного ставлення до спільної діяльності, допомагає розвивати такі особистісні риси, як толерантність, емпатія та взаємоповага. Майбутні соціальні працівники, психологи та менеджери в контексті цього методологічного підходу розглядаються як активні суб'єкти командної діяльності, які в процесі навчання у ЗВО оволоділи практичними вміннями здійснювати саморефлексію, саморегуляцію, навчилися надавати конструктивні поради й уміють налагоджувати ефективну взаємодію з іншими членами команди, з якими спільно працюють.

З позицій акмеологічного підходу ефективна командна взаємодія виступає не лише умовою професійного зростання, а й показником досягнення професійного «акме» майбутніми фахівцями соціономічного профілю. Цей факт пов'язуємо з тим, що здатність працювати в команді передбачає вміння узгоджувати власні цілі із цілями групи, брати відповідальність за спільний результат, підтримувати позитивний психологічний клімат і конструктивно вирішувати як особисті, так і професійні конфлікти. У цьому аспекті акмеологічний підхід сприяє формуванню внутрішньої готовності майбутніх соціальних працівників, психологів і менеджерів до командної взаємодії як вагомій цінності професійної діяльності в соціономічній сфері.

Праксеологічний підхід в освітньому процесі майбутніх фахівців соціономічних професій, як доводять науковці [1; 5; 8; 9], зосереджується на забезпеченні ефективності, результативності та доцільності майбутньої професійної діяльності. Так, «праксеологічний підхід передбачає старанну, цілеспрямовану підготовку до виконання діяльності для того, щоб вона була результативною» [8, с. 215]. У межах налагодження ефективної командної взаємодії та соціального партнерства цей методологічний підхід орієнтує освітній процес у ЗВО на формування широкого спектра практичних умінь у площині організації спільної діяльності, зокрема вміння планувати, координувати й контролювати виконані завдання. Так, з погляду праксеологічного підходу командна взаємодія розглядається як система взаємопов'язаних, результативних та

виважених практичних дій, які безпосередньо спрямовані на досягнення спільної мети з оптимальним використанням ресурсів.

Цілеспрямоване та системне використання праксеологічного підходу під час організації освітнього процесу дає можливість майбутнім фахівцям усвідомити структуру командної діяльності, чітко зрозуміти особливості розподілу ролей і функцій, самостійно дослідити механізми прийняття колективних рішень та відповідальність за їх реалізацію. Особливо цінне, що праксеологічний підхід дає змогу зосередити увагу на формуванні у майбутніх фахівців соціономічного профілю практичних навичок організації якісної неконфліктної професійної комунікації. Ще одним позитивним фактом на користь праксеологічного підходу є те, що за його допомогою можна розвинути у здобувачів освіти вміння здійснювати взаємний контроль, корекцію дій членів команди та проводити моніторинг і оцінювання ефективності командної роботи.

Наголосимо, що лише інтеграція акмеологічного та праксеологічного підходів, яка передбачає виважену синергію, забезпечує цілісне бачення процесу організації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників, психологів та менеджерів до налагодження командної взаємодії. У такій синергії акмеологічний підхід формує особистісні передумови командної роботи, тобто йдеться про професійну зрілість, мотивацію до співпраці, ціннісні орієнтації та рефлексивні здібності, тоді як праксеологічний підхід наповнює ці передумови конкретним практичним змістом, удосконалює освітню підготовку з акцентом на забезпеченні якісного процесу формування практичних умінь і навичок ефективної командної діяльності та налагодження партнерської взаємодії. Синергія акмеологічного та праксеологічного підходів забезпечує використання інтерактивних методів навчання. До найперспективніших відносимо соціально-психологічні тренінги, які створені для розвитку комунікативної, конфліктної, рефлексивної компетентності та вдосконалення командної взаємодії.

На основі опрацювання публікації Н. Волкової [3] до переліку інтерактивних технологій, які позитивно впливають на формування командної взаємодії та максимально повно відповідають вимогам акмеологічного та

праксеологічного підходів, відносимо метод мозкового штурму, під час якого студенти мають змогу обговорювати різні ідеї та генерувати креативні вирішення проблем. Цей метод передбачає виконання чотирьох обов'язкових прийомів, які базуються на аналогіях, як-от: 1) пряма аналогія (а як вирішуються завдання та проблеми, схожі на цю?); 2) особиста аналогія, або емпатія (потрібно увійти в образ цього суб'єкта й поміркувати з його погляду); 3) символічна аналогія (дати у двох словах, в одній фразі образне визначення суті завдання чи проблеми); 4) фантастична аналогія (уявити, що проблему став вирішувати хтось інший, далі наводиться ім'я історичного діяча чи літературного персонажа).

Відзначимо, що для формування в майбутніх соціальних працівників, психологів та менеджерів командної взаємодії та налагодження соціального партнерства вагомим позитивну роль відіграє ділова гра, яку розглядаємо як своєрідну систему відтворення управлінських процесів, що мали місце в минулому, або можливих у майбутньому. Під час участі в ділових іграх здобувачі освіти мають змогу навчитися встановлювати зв'язок і вивчати закономірності впливу існуючих методів вироблення управлінських рішень на результати професійної підготовки. З позиції акмеологічного та праксеологічного підходів ділова гра дає можливість створити ігровий образ під час іманентного подолання добровільно прийнятих правил. До найбільш значимих атрибутів ділових ігор, які використовуємо під час формування командної взаємодії та налагодженні соціального партнерства у здобувачів освіти соціономічних професій у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, відносимо такі:

- гра носить умовний характер та імітує цілеспрямовану діяльність;
- учасники гри отримують ролі, які визначають відмінність інтересів та спонукальних стимулів у грі;
- ігрові дії регламентуються системою чітких правил;
- відбувається зміна просторових характеристик моделюючої діяльності.

У методичній площині регулювання гри складається з інформаційного, концептуального, сценарного та рефлексивного блоків.

Значний потенціал у площині формування командної взаємодії та налагодження соціального партнерства має групове консультування, яке передбачає релаксацію членів групи, а також індивідуальне психологічне консультування, спрямоване на усунення особистих проблем членів команди. Відповідно до теорії психологічного консультування з погляду досягнення «акме» можна виділити директивне консультування, що передбачає знайомство з проблемами членів команди, прийняття спільного рішення про майбутні дії, спонукання та мотивацію до активних вчинків. Основна функція директивного консультування – надання порад. Із цією метою можна використовувати групове консультування, наприклад психотерапевтичні тренінги.

Висновки. Виважене поєднання акмеологічного і праксеологічного підходів сприяє формуванню здатності майбутніх соціальних працівників, психологів та менеджерів до усвідомленої, відповідальної та результативної участі в командній взаємодії під час реалізації своїх професійних обов'язків. Така продумана синергія двох методологічних підходів дає можливість поєднати особистісне зростання майбутніх фахівців соціономічного профілю з практичною ефективністю їхньої майбутньої діяльності, що є особливо важливим в умовах сучасної фахової підготовки здобувачів освіти у ЗВО.

Синергія акмеологічного та праксеологічного підходів у підготовці майбутніх фахівців до командної взаємодії створює методологічне підґрунтя для формування професійно зрілої, компетентної та соціально відповідальної особистості, здатної до продуктивної командної роботи й вирішення складних професійних проблем. У методичному контексті великий позитив мають інтерактивні технології навчання: соціально-психологічний тренінг, метод «мозкової атаки», ділові ігри та групове консультування. У всіх наведених технологій є одна загальна властивість – цілеспрямована стимуляція членів команди до генерування ідей, що дасть змогу успішно виконувати командну діяльність, розвиток комунікативних якостей, спрямованих на ефективну взаємодію, формування командного духу, подолання міжособистісних конфліктів і налагодження соціального партнерства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бартош О. П. Деякі аспекти професійної підготовки майбутніх соціальних працівників на засадах праксеологічного підходу у вищих навчальних закладах України. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2014. Вип. 34. С. 14–21.
2. Борисенко В. А. Практиологія – інноваційний підхід у системі підготовки магістрів управління. *Науковий вісник НАВСУ*. 2004. Вип. 3. С. 108–109.
3. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі : навчально-методичний посібник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.
4. Калаур С. М. Потенціал акмеологічного підходу у професійній підготовці майбутніх соціальних працівників. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2014. Вип. 32. С. 81–84.
5. Карпова В. В. Практиологічний підхід до професійної підготовки майбутніх соціальних працівників. *Мова, культура та освіта : тези доповідей Всеукр. наук.-практ. конф. викладачів і студентів (Вінниця, 18 квітня 2013 р.)*. Вінниця : ВНАУ, 2013. С. 158–164.
6. Корольов Д. С. Формування команд у топ-менеджменті корпорацій на основі компетентнісного підходу : дис. ... д-ра філософії; спеціальність 073 – менеджмент. Полтава, 2021. 229 с.
7. Косенко Н. В. Моделі та методи формування команди проекту з урахуванням професійних і особистісно-психологічних характеристик : дис. ... канд. техн. наук; спеціальність 05.13.22 – управління проектами та програмами – управління проектами та програмами. Харків, 2015. 163 с.
8. Романовська Л. І. Практиологічний підхід до підготовки майбутніх працівників соціальної сфери. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2016. Вип. 2 (39). С. 214–216.
9. Савіцька В. В. Підготовка майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності на засадах праксеологічного підходу : дис. ... канд. пед. наук; спеціальність 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти. Хмельницький, 2015. 315 с.
10. Сорока О. В., Калаур С. М., Лещук Г. В. Формування командної взаємодії майбутніх фахівців соціономічного профілю з використанням проектної технології. *Педагогічний дискурс*. 2025. Вип. 38. С. 65–71. <https://doi.org/10.31475/ped.dys.2025.38.09>.
11. Чернуха Н. М. Пріоритети успішної соціалізації особистості: акмеологічний підхід. *Акмеологія – наука XXI століття* : матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф., 30 травня 2014 р. Київ, 2014. С. 47–52.
12. Швидкий В. О. Акмеологічні підходи до формування образу Я-професіонала у студентів ВНЗ. *Акмеологія в Україні: теорія і практика: журнал* / гол. ред. Огнев'юк В. О. 2010. № 1. С. 128–135.
13. Шерстюк О. І. Моделі та методи компетентнісно-рольового формування команди проекту : дис. ... канд. тех. наук; спеціальність 05.13.22 – управління проектами та програмами. Одеса, 2017. 179 с.
14. Яцура М. Акмеологічний підхід у формуванні професійної культури майбутніх менеджерів: теоретичні та методичні засади. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2024. Вип. 2 (109). С. 235–245. <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2024-109-2-235-245>.
15. Яцура М. М. Формування професійної культури майбутніх менеджерів на засадах акмеологічного підходу : дис. ... д-ра філософії. Спеціальність 015 – професійна освіта (за спеціалізаціями). Мукачеве, 2024. 372 с.

REFERENCES:

1. Bartosh, O.P. (2014). Deiaci aspekty profesiinoi pidhotovky maibutnix sotsialnykh pratsivnykiv na zasadakh prakseolohichnoho pidkhdou u vyshchych navchalnykh zakladakh Ukrainy [Some aspects of professional training of future social workers based on the praxeological approach in higher educational institutions of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: "Pedagogika. Sotsialna robota" – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: "Pedagogy. Social Work"*, 34, 14–21 [in Ukrainian].
2. Borysenko, V.A. (2004). Prakseolohiia – innovatsiinyi pidkhdid u systemi pidhotovky mahistriv upravlinnia [Praxeology – an innovative approach in the system of training masters of management]. *Naukovyi visnyk NAVSU – Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs of Ukraine*, 3, 108–109 [in Ukrainian].
3. Volkova, N.P. (2018). Interaktyvni tekhnolohii navchannia u vyshchii shkoli: navchalno-metodychnyi posibnyk [Interactive learning technologies in higher education: a study guide]. Dnipro: Universytet imeni Alfreda Nobelia [in Ukrainian].
4. Kalaur, S.M. (2014). Potentsial akmeolohichnoho pidkhdou u profesiinii pidhotovky maibutnix sotsialnykh pratsivnykiv [Potential of the acmeological approach in the professional training of future social workers]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: "Pedagogika. Sotsialna robota" – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series "Pedagogy. Social Work"*, 32, 81–84 [in Ukrainian].

5. Karpova, V.V. (2013). *Prakseolohichniy pidkhid do profesiinoi pidhotovky maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv* [Praxeological approach to the professional training of future social workers]. *Mova, kultura ta osvita: tezy dopovidei Vseukr. nauk.-prakt. konf. vykladachiv i studentiv – Language, Culture and Education: abstracts of reports of the All-Ukrainian scientific-practical conference of teachers and students* (pp. 158–164) [in Ukrainian].
6. Koroliyov, D.S. (2021). *Formuvannya komand u top-menedzhmenti korporatsii na osnovi kompetentnisnogo pidkhodu* [Formation of teams in top management of corporations based on the competence approach] (*PhD Thesis*). Poltava [in Ukrainian].
7. Kosenko, N.V. (2015). *Modeli ta metody formuvannya komandy proektu z urakhuvanniam profesiinykh i osobystisno-psykholohichnykh kharakterystyk* [Models and methods of project team formation taking into account professional and personal-psychological characteristics] (*PhD Thesis*). Kharkiv [in Ukrainian].
8. Romanovska, L.I. (2016). *Prakseolohichniy pidkhid do pidhotovky maibutnikh pratsivnykiv sotsialnoi sfery* [Praxeological approach to the training of future social workers]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya: "Pedahohika. Sotsialna robota" – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: "Pedagogy. Social Work"*, 2 (39), 214–216 [in Ukrainian].
9. Savitska, V.V. (2015). *Pidhotovka maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv do profesiinoi diialnosti na zasadakh prakseolohichnogo pidkhodu* [Training of future social workers for professional activity based on the praxeological approach] (*PhD Thesis*). Khmelnytskyi [in Ukrainian].
10. Soroka, O.V., Kalaur, S.M., & Leshchuk, H.V. (2025). *Formuvannya komandnoi vzaiemodii maibutnikh fakhivtsiv sotsionomichnogo profilu z vykorystanniam proiektnoi tekhnologii* [Formation of team interaction of future specialists of the socionomic profile using project technology]. *Pedahohichniy dyskurs – Pedagogical Discourse*, 38, 65–71. <https://doi.org/10.31475/ped.dys.2025.38.09> [in Ukrainian].
11. Chernukha, N.M. (2014). *Priorytety uspishnoi sotsializatsii osobystosti: akmeolohichniy pidkhid* [Priorities of successful socialization of the individual: acmeological approach]. *Akmeolohiia – nauka XXI stolittia: mater. IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf. – Acmeology – the science of the XXI century: materials of the IV International scientific-practical conference* (pp. 47–52) [in Ukrainian].
12. Shvydkyi, V.O. (2010). *Akmeolohichni pidkhody do formuvannya obrazu Ya-profesionala u studentiv VNZ* [Acmeological approaches to the formation of the Self-professional image in university students]. *Akmeolohiia v Ukraini: teoriia i praktyka – Acmeology in Ukraine: Theory and Practice*, 1, 128–135 [in Ukrainian].
13. Sherstiuk, O.I. (2017). *Modeli ta metody kompetentnisno-rolovoho formuvannya komandy proektu* [Models and methods of competence-role formation of the project team] (*PhD Thesis*). Odesa [in Ukrainian].
14. Yatsura, M. (2024). *Akmeolohichniy pidkhid u formuvanni profesiinoi kultury maibutnikh menedzheriv: teoretychni ta metodychni zasady* [Acmeological approach in the formation of professional culture of future managers: theoretical and methodical principles]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka – Personality Spirituality: Methodology, Theory and Practice*, 2(109), 235–245. <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2024-109-2-235-245> [in Ukrainian].
15. Yatsura, M.M. (2024). *Formuvannya profesiinoi kultury maibutnikh menedzheriv na zasadakh akmeolohichnogo pidkhodu* [Formation of professional culture of future managers based on the acmeological approach] (*PhD Thesis*). Mukachevo [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 30.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 26.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.03.2026